

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/155/138/94

POLACY O POMOCY ZAGRANICZNEJ DLA NASZEGO KRAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Problem pomocy zagranicznej dla Polski co pewien czas pojawia się w różnych kontekstach. Podnoszone są kwestie zarówno jej wysokości, jak i efektywności wykorzystania. Poglądy Polaków na ten temat były przedmiotem sondażu CBOS¹.

Pomoc Zachodu dla Polski - akt dobrej woli czy powinność?

Od lipca '89² wzrasta liczba osób przekonanych, że możliwe jest wyjście Polski z kryzysu bez pomocy państw zachodnich. Nadal jednak większość (obecnie prawie dwie trzecie) respondentów uważa, iż nie jest to możliwe (tab. 1).

Przekonanie o możliwości samodzielnego wyjścia Polski z kryzysu gospodarczego najczęściej wyrażają badani mający niższy status społeczny: pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy wykwalifikowani i rolnicy. Badani dobrze wykształceni, deklarujący duże zainteresowanie polityką, prowadzący działalność gospodarczą na własny rachunek oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji częściej niż pozostali stwierdzają natomiast, iż Polska nie jest zdolna wyjść z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich³.

Tabela 1 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, możliwe jest wyjście Polski z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich?	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	VII 1989	X 1990	VII 1994
Zdecydowanie tak	4	7	6
Raczej tak	11	12	17
Raczej nie	40	43	41
Zdecydowanie nie	35	26	24
Trudno powiedzieć	10	12	12

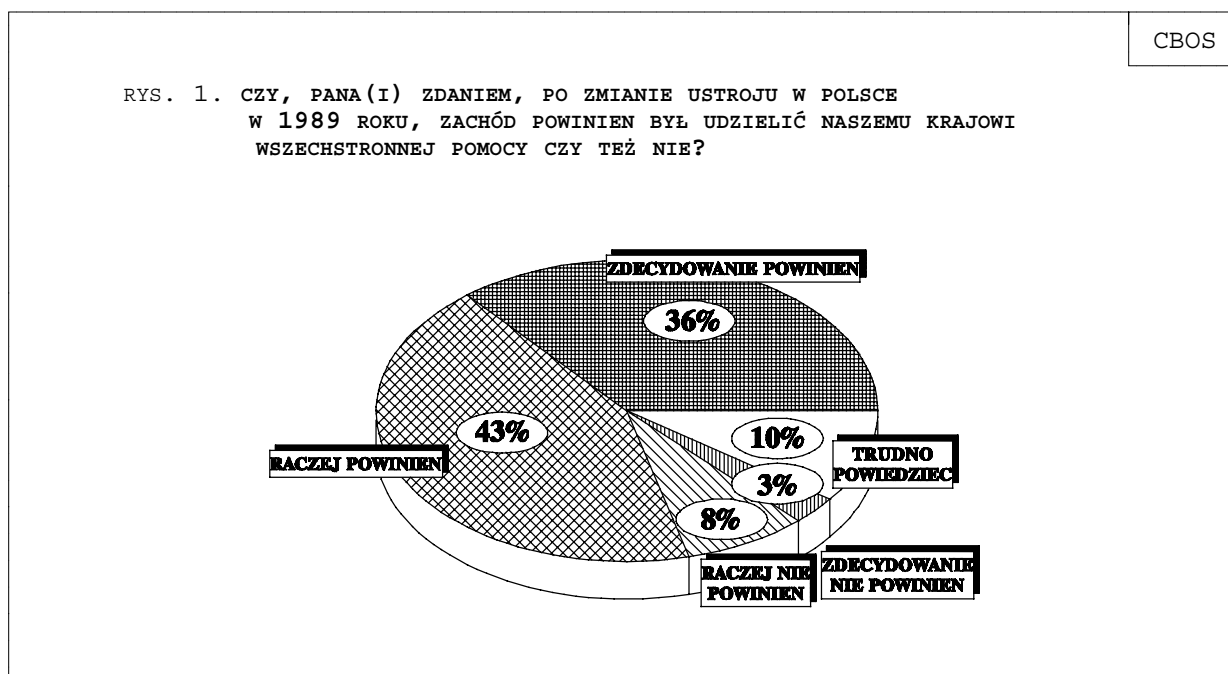
¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (51) zrealizowano w dniach 21-26 lipca '94 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1166).

² Badanie "Aktualne wydarzenia" (13) zrealizowano w dniach 21-24 lipca '89 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie kwotowej dorosłej ludności (N=1498).

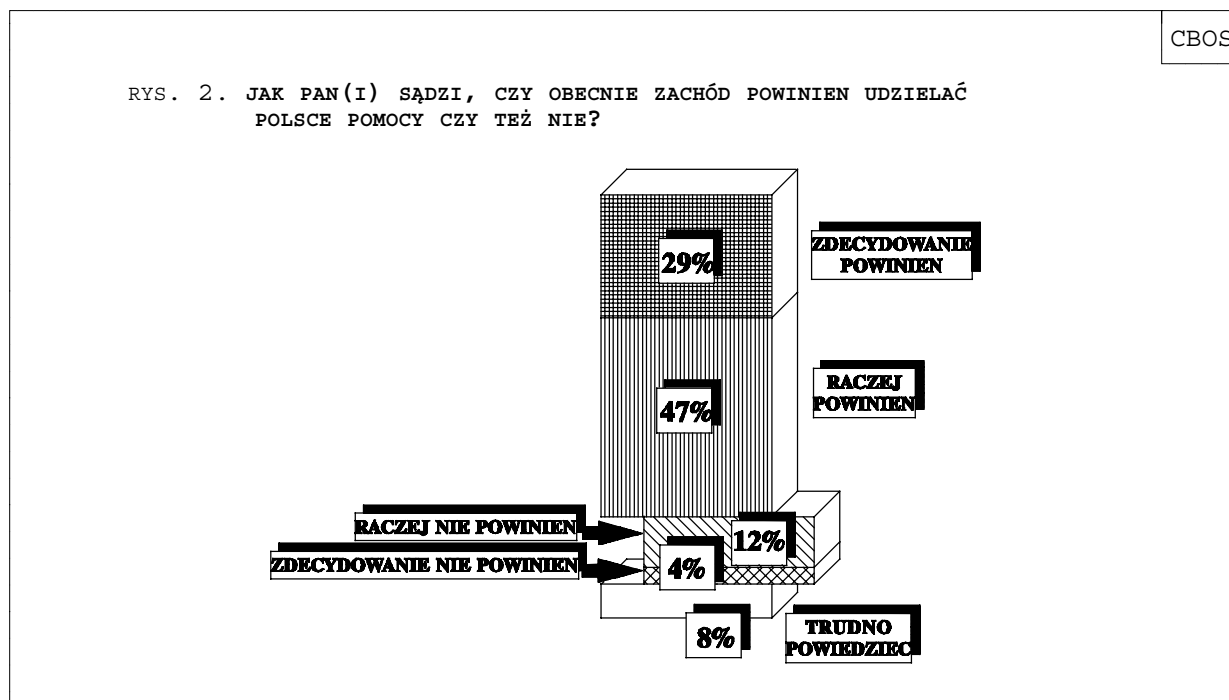
³ Por. tabele aneksowe.

Kwestię oceny pomocy zagranicznej dla Polski należy poprzedzić pytaniem, czy - w opinii badanych - państwa zachodnie są do niej zobligowane czy też jest ona wynikiem ich dobrej woli.

Zdecydowana większość respondentów wydaje się być przekonana, iż po zmianie ustroju w Polsce w 1989 roku Zachód powinien był udzielić naszemu krajowi wszechstronnej pomocy (rys. 1).

Zmiany systemowe w Polsce trwają już pięć lat. Można by przypuszczać, iż obecnie pomoc zagraniczna nie jest tak niezbędna jak w 1989 roku. Jednak liczba osób wyrażających pogląd, że i obecnie Zachód powinien udzielać Polsce pomocy (76%) jest tylko nieznacznie mniejsza od liczby tych, którzy uznają udzielanie jej po 1989 roku za powinność (79%).

Postawy, które można nazwać roszczeniowymi (uznawanie, że pomoc zagraniczna należy się Polsce nawet po zmianie ustroju), dominują we wszystkich kategoriach społeczno-demograficznych.

Badani, którzy przekonani są o zdolności Polski do samodzielnego wyjścia z kryzysu gospodarczego, rzadziej stwierdzają, iż Zachód był i jest moralnie zobligowany do świadczenia nam pomocy. Jednak ponad połowa respondentów optymistycznie oceniających możliwości naszego kraju uważa, iż państwa zachodnie powinny nam pomagać.

Ocena wysokości i znaczenia pomocy

Od pięciu lat Polska otrzymuje różnorodną pomoc z zagranicy. W porównaniu z październikiem '90⁴ nie zmieniła się jednak społeczna ocena jej wysokości: co trzeci badany uważał, iż jest ona dużo mniejsza niżby oczekiwał, co drugi natomiast oceniał ją jako nieznacznie mniejszą. Prawie co trzeci ankietowany nie potrafił natomiast ocenić wielkości tej pomocy w stosunku do swoich oczekiwań (tab. 2).

⁴ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia (9)" zrealizowano w dniach 17-23 października '90 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1477).

Rezultat ten może budzić zdziwienie. Trudno jednak rozstrzygnąć, czy społeczeństwo rzeczywiście liczyło na większą i bardziej spektakularną pomoc czy też jest niedostatecznie poinformowane o tym, na czym ona polega i jaki jest jej wymiar.

Tabela 2

w procentach

Czy wysokość pomocy zagranicznej dla Polski jest/była:	Wskazania respondentów:	
	październik '90	lipiec '94
Większa niż Pan(i) oczekiwał(a)	4	6
Jest taka właśnie, jak Pan(i) oczekiwał(a)	11	11
Jest nieznacznie mniejsza	19	19
Jest dużo mniejsza	36	33
Trudno powiedzieć	30	31

Roszczeniowość, wyrażająca się w stwierdzeniu, iż Zachód powinien pomagać Polsce, powoduje częstsze niezadowolenie respondentów z wysokości dotychczasowej pomocy zagranicznej dla Polski. Odmienne zdanie mają ci, którzy uważają, iż Zachód nie jest zobligowany do takiej pomocy, mianowicie częściej stwierdzają, iż przerosła ona ich oczekiwania (tab. 3).

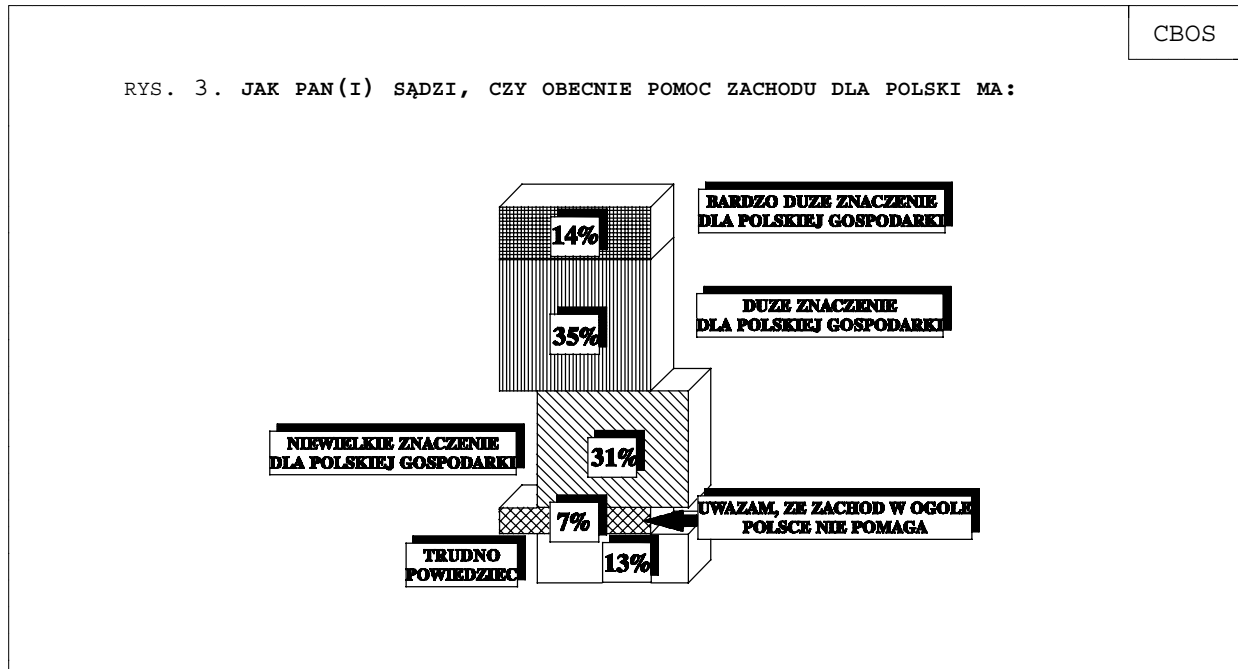
Tabela 3

w procentach

Czy wysokość pomocy zagranicznej dla Polski jest/była:	Czy po zmianie ustroju w Polsce w 1989 r. Zachód powinien był udzielić naszemu krajowi pomocy?	
	powinien	nie powinien
Większa niż Pan(i) oczekiwał(a)	5	17
Jest taka właśnie, jak Pan(i) oczekiwał(a)	12	13
Jest nieznacznie mniejsza	21	15
Jest dużo mniejsza	39	13
Trudno powiedzieć	24	43

Ocena wielkości pomocy zagranicznej wiąże się, być może, z opiniami o jej znaczeniu dla naszego kraju.

Prawie połowa ankieterowanych przyznaje, iż obecnie pomoc Zachodu jest bardzo ważna dla polskiej gospodarki (rys. 3).

Badani, którzy uważają, iż pomoc Zachodu ma duże znaczenie dla naszego kraju, częściej niż pozostali oceniają jej wysokość jako zgodną ze swymi oczekiwaniami (tab. 4).

Tabela 4

w procentach

Czy wysokość pomocy zagranicznej dla Polski jest/była:	Obecnie pomoc Zachodu dla Polski ma dla polskiej gospodarki znaczenie:		
	bardzo duże	duże	niewielkie
Większa niż Pan(i) oczekiwał(a)	6	8	5
Jest taka właśnie, jak Pan(i) oczekiwał(a)	13	18	7
Jest nieznacznie mniejsza	29	22	21
Jest dużo mniejsza	36	27	40
Trudno powiedzieć	16	26	27

Odpowiedzi respondentów wskazują, że im wyższa jest ocena znaczenia zachodniej pomocy dla polskiej gospodarki, tym częstsze przekonanie o jej konieczności. Przeważająca większość tych, którzy uważają, iż pomoc ta ma bardzo duże znaczenie sądzi, że Zachód powinien obecnie udzielać Polsce pomocy. Natomiast zdaniem aż jednej czwartej badanych, nisko oceniających znaczenie tej pomocy, państwa zachodnie nie powinny jej udzielać (tab. 5).

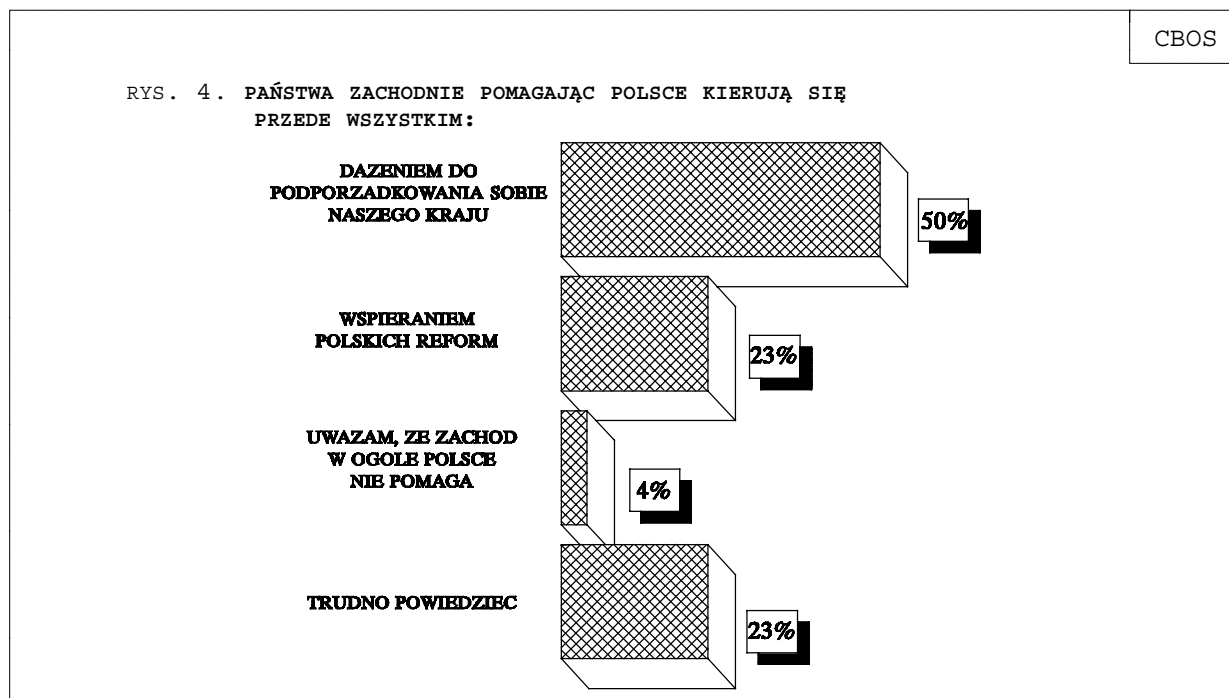
Tabela 5

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie Zachód powinien udzielać Polsce pomocy, czy też nie?	Obecnie pomoc Zachodu dla Polski ma dla polskiej gospodarki znaczenie:		
	bardzo duże	duże	niewielkie
Powinien	90	85	72
Nie powinien	8	9	25
Trudno powiedzieć	2	6	3

Dlaczego nam pomagają?

Zagraniczna pomoc dla Polski jest - w opinii połowy ankietowanych - przede wszystkim dążeniem do podporządkowania sobie naszego kraju. Natomiast niespełna jedna czwarta badanych uważa, że państwa zachodnie pomagając Polsce bezinteresownie wspomagają polskie reformy.

Warto podkreślić, że negatywne opinie respondentów o intencjach Zachodu współistnieją z ich poglądami zdecydowanie roszczeniowymi wobec tych państw. Ci, którzy uważają, iż Zachód pomagając Polsce kieruje się przede wszystkim dążeniem do podporządkowania sobie naszego kraju - co prawda rzadziej niż ci, którzy twierdzą, że bezinteresownie wspiera polskie reformy - w zdecydowanej większości także uważają, iż powinien on obecnie pomagać naszemu krajowi (tab. 6).

Tabela 6 w procentach

Państwa zachodnie pomagając Polsce kierują się przede wszystkim:	Czy obecnie Zachód powinien udzielać Polsce pomocy, czy też nie?	
	powinien	nie powinien
- wspieraniem polskich reform	87	10
- dążeniem do podporządkowania sobie naszego kraju	74	21

W tabeli pomięto odpowiedzi "trudno powiedzieć".

Opinie, iż państwa zachodnie pomagając Polsce kierują się przede wszystkim dążeniem do podporządkowania sobie naszego kraju, częściej wypowiadają badani, którzy uważają, że pięć lat temu nie warto było zmieniać ustroju niż mający odmienne zdanie na ten temat (tab. 7).

Tabela 7 w procentach

Państwa zachodnie pomagając Polsce kierują się przede wszystkim:	Zmieniać ustrój w Polsce było:	
	warto	nie warto
- wspieraniem polskich reform	30	14
- dążeniem do podporządkowania sobie naszego kraju	48	67
Trudno powiedzieć oraz inna odpowiedź	22	19

Poglądy w tej kwestii związane są z deklarowanymi przez ankietowanych orientacjami politycznymi. Co trzeci zwolennik prawicy jest przekonany, iż Zachód kieruje się przede wszystkim chęcią wspierania reform, natomiast opinię taką wyraża tylko co piąty respondent mający poglądy lewicowe.

W porównaniu z październikiem '90 radykalnej zmianie uległy opinie ankietowanych o wykorzystaniu przez Polskę dotychczasowej pomocy zagranicznej (tab. 8). Obecnie badani znacznie częściej niż przed czterema laty mają wyrobione zdanie w tej kwestii, znacznie gorzej jednak oceniają oni wykorzystanie zagranicznej pomocy przez nasz kraj. Trudno w zasadzie porównywać te wyniki, gdyż dopiero czas pozwala na dokonywanie jakichkolwiek ocen. Stąd miarodajny jest przede wszystkim rezultat bieżących badań.

Tabela 8

w procentach

Jak Pan(i) myśli, czy dotychczasowa pomoc zagraniczna jest dobrze wykorzystana przez nasz kraj czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	X '90	VII '94
Zdecydowanie tak	2	1
Raczej tak	21	11
Raczej nie	22	39
Zdecydowanie nie	7	26
Trudno powiedzieć	48	23

Najbardziej wyrobione zdanie w tej kwestii mają ankietowani z wyższym wykształceniem.

Respondenci, którzy uważają, że pomoc zagraniczna jest dobrze wykorzystana przez nasz kraj częściej wysoko oceniają jej znaczenie dla polskiej gospodarki niż badani mający odmienne zdanie.

★

★ ★

Większość badanych wydaje się być przekonana, iż pomoc dla Polski jest moralnym obowiązkiem bogatych państw zachodnich. Nie oznacza to jednak entuzjastycznego jej przyjęcia - co drugi Polak podejrzewa, iż kraje zachodnie pomagając Polsce kierują się przede wszystkim chęcią podporządkowania sobie naszego kraju, a nie wspieraniem reform.

Należy zaznaczyć, że trudno jest określić, co determinuje stosunek badanych do pomocy zagranicznej dla Polski.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, po zmianie ustroju w Polsce w 1989 roku, Zachód powinien był udzielić naszemu krajowi wszechstronnej pomocy czy też nie?

(%)

	Powinien	Nie powinien	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	11	10	1166
Płeć				
Mężczyźni	83	9	8	508
Kobiety	76	12	12	658
Wiek				
do 24 lat	84	6	9	101
25-34	76	18	6	210
35-44	82	8	10	265
45-54	79	9	12	181
55-64	77	13	10	203
65 lat i więcej	78	8	14	206
Miejsce zamieszkania				
Wieś	82	8	10	463
Miasto do 20 tys.	79	14	7	117
od 21 do 100 tys.	81	11	8	234
101-500 tys.	76	13	12	217
501 tys. i więcej mieszk.	72	14	15	136
Region				
Północny	86	7	7	111
Zachodni	79	13	8	131
Środkowozachodni	77	13	9	176
Środkowy	80	8	13	201
Wschodni	72	15	13	152
Południowo-wschodni	79	9	12	183
Południowo-zachodni	82	11	7	212
Wykształcenie				
Podstawowe	77	10	13	446
Zasadnicze zawodowe	78	11	11	315
Średnie	83	12	5	329
Wyższe	78	9	13	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	19	9	62
Prac. umysł. niż. szczebla	87	7	5	75
Pracownicy fiz. - umysł.	69	19	12	51
Robotnicy wykwalifikowani	79	17	4	124
Robotnicy niewykwalifik.	79	11	10	72
Rolnicy	85	7	9	98
Prywatni przedsiębiorcy	84	6	10	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	77	10	13	398
Uczniowie i studenci	90	2	7	40
Bezrobotni	77	10	13	107
Gospodynie domowe i inni	81	9	10	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	76	9	15	174
750 tys. - 1249 tys.	80	10	10	232
1250 tys. - 1749 tys.	79	14	7	212
1750 tys. - 2249 tys.	80	10	10	229
2250 tys. i powyżej	81	11	9	292
Ocena własnych war. mater.				
Złe	78	11	12	477
Średnie	80	11	9	520
Dobre	82	10	8	166
Zainteresowanie polityką				
Duże	84	11	5	79
Średnie	85	11	5	474
Małe lub żadne	75	11	15	613
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	80	11	8	83
Raz w tygodniu	79	9	11	669
Kilka razy w roku	80	12	8	292
W ogóle nie uczestniczy	75	15	10	120
Poglądy polityczne				
Lewica	83	12	5	234
Centrum	86	9	5	327
Prawica	82	12	6	262
Trudno powiedzieć	68	11	21	342

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy obecnie Zachód powinien udzielać Polsce pomocy czy też nie?

(%)

	Powinien	Nie powinien	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	76	16	8	1165
Płeć				
Mężczyźni	79	14	6	507
Kobiety	73	17	10	658
Wiek				
do 24 lat	80	9	11	101
25-34	72	21	7	210
35-44	77	15	8	264
45-54	76	17	7	181
55-64	75	17	7	203
65 lat i więcej	78	12	11	206
Miejsce zamieszkania				
Wieś	79	14	7	463
Miasto do 20 tys.	78	14	8	117
od 21 do 100 tys.	75	18	6	234
101-500 tys.	73	17	10	217
501 tys. i więcej mieszk.	70	18	12	135
Region				
Północny	76	17	7	111
Zachodni	77	14	9	131
Środkowo-zachodni	79	12	9	176
Środkowy	75	13	13	201
Wschodni	70	22	9	152
Południowo-wschodni	80	13	7	182
Południowo-zachodni	76	20	4	212
Wykształcenie				
Podstawowe	77	14	9	446
Zasadnicze zawodowe	76	17	7	315
Średnie	74	19	7	329
Wyższe	81	7	12	75
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	75	16	9	61
Prac.umysł.niż.szczebła	78	14	8	75
Pracownicy fiz.- umysł.	75	18	7	51
Robotnicy wykwalifikowani	74	23	3	124
Robotnicy niewykwalifik.	75	18	7	72
Rolnicy	78	14	8	98
Prywatni przedsiębiorcy	83	10	8	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	75	16	10	398
Uczniowie i studenci	83	7	10	40
Bezrobotni	77	13	9	107
Gospodynie domowe i inni	72	18	10	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	75	15	9	174
750 tys. - 1249 tys.	78	13	9	232
1250 tys. - 1749 tys.	72	19	9	212
1750 tys. - 2249 tys.	75	17	8	229
2250 tys. i powyżej	78	14	8	291
Ocena własnych war. mater.				
Złe	77	15	8	477
Średnie	75	16	9	519
Dobre	77	17	6	166
Zainteresowanie polityką				
Duże	79	14	7	78
Średnie	79	16	4	474
Małe lub żadne	73	15	11	613
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	19	8	83
Raz w tygodniu	75	16	9	668
Kilka razy w roku	80	13	6	292
W ogóle nie uczestniczy	76	17	7	120
Poglądy polityczne				
Lewica	77	17	6	234
Centrum	84	12	3	327
Prawica	76	18	6	261
Trudno powiedzieć	67	17	16	342

Tabela 3. Czy wysokość dotychczasowej pomocy zagranicznej dla Polski była: 1 - większa niż Pan(i) oczekiwał(a); 2 - taka jak Pan(i) oczekiwał(a); 3 - nieznacznie mniejsza; 4 - dużo mniejsza

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	11	19	33	31	1166
Płeć						
Mężczyźni	7	14	18	36	26	508
Kobiety	5	9	20	31	36	658
Wiek						
do 24 lat	10	13	25	28	25	101
25-34	9	13	27	28	25	210
35-44	5	16	12	35	32	265
45-54	7	13	16	40	24	181
55-64	5	5	23	31	34	203
65 lat i więcej	1	8	15	32	44	205
Miejsce zamieszkania						
Wieś	6	11	18	29	36	463
Miasto do 20 tys.	2	8	21	39	29	117
od 21 do 100 tys.	6	9	23	34	28	234
101-500 tys.	7	10	18	30	34	216
501 tys. i więcej mieszk.	5	21	14	42	18	136
Region						
Północny	8	11	16	38	26	111
Zachodni	6	9	16	40	29	131
Środkowozachodni	4	7	13	39	37	176
Środkowy	5	15	19	36	25	201
Wschodni	7	12	20	24	37	152
Południowo-wschodni	5	10	19	32	34	183
Południowo-zachodni	6	13	26	24	30	212
Wykształcenie						
Podstawowe	4	9	15	31	41	446
Zasadnicze zawodowe	5	13	20	30	32	315
Średnie	8	12	23	35	21	329
Wyższe	5	19	16	44	17	77
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	26	14	32	20	62
Prac.umysł.niż.szczebła	3	12	22	39	24	75
Pracownicy fiz.- umysł.	14	21	24	21	20	51
Robotnicy wykwalifikowani	6	8	19	42	25	124
Robotnicy niewykwalifik.	8	11	19	28	34	72
Rolnicy	4	10	17	31	37	98
Prywatni przedsiębiorcy	8	17	18	38	19	57
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	3	8	18	34	37	397
Uczniowie i studenci	13	11	31	28	17	40
Bezrobotni	5	16	15	30	33	107
Gospodynie domowe i inni	8	5	24	23	40	81
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys. zł	6	8	17	32	36	174
750 tys. - 1249 tys.	4	13	22	35	26	232
1250 tys. - 1749 tys.	5	7	17	30	41	212
1750 tys. - 2249 tys.	8	15	16	31	30	229
2250 tys. i powyżej	6	13	22	36	24	292
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	9	18	37	31	477
Średnie	6	10	20	31	33	520
Dobre	8	22	18	26	26	165
Zainteresowanie polityką						
Duże	2	10	25	47	16	79
Średnie	8	14	20	38	20	474
Małe lub żadne	5	9	17	27	42	612
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4	9	18	31	37	83
Raz w tygodniu	6	10	21	30	32	669
Kilka razy w roku	6	16	16	35	28	292
W ogóle nie uczestniczy	5	6	17	42	30	120
Poglądy polityczne						
Lewica	8	9	17	44	22	234
Centrum	4	11	22	38	24	327
Prawica	6	19	20	32	22	262
Trudno powiedzieć	5	7	16	21	51	341

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, możliwe jest wyjście Polski z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	64	13	1165
Płeć				
Mężczyźni	23	66	11	508
Kobiety	23	63	14	657
Wiek				
do 24 lat	24	69	7	101
25-34	25	69	6	210
35-44	23	65	12	265
45-54	21	68	10	181
55-64	23	64	13	203
65 lat i więcej	21	55	24	206
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	62	15	463
Miasto do 20 tys.	22	68	10	117
od 21 do 100 tys.	25	63	13	234
101-500 tys.	22	68	10	216
501 tys. i więcej mieszk.	19	69	11	136
Region				
Północny	13	75	12	111
Zachodni	29	61	10	131
Środkowo-zachodni	24	64	12	176
Środkowy	18	66	16	201
Wschodni	23	61	15	152
Południowo-wschodni	25	58	17	183
Południowo-zachodni	25	67	7	212
Wykształcenie				
Podstawowe	22	59	18	446
Zasadnicze zawodowe	28	62	11	315
Średnie	19	73	8	329
Wyższe	21	70	8	76
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	17	78	5	62
Prac.umysł.niż.szczebła	15	73	12	75
Pracownicy fiz.- umysł.	30	68	2	51
Robotnicy wykwalifikowani	29	66	5	124
Robotnicy niewykwalifik.	22	72	6	72
Rolnicy	28	58	13	98
Prywatni przedsiębiorcy	15	75	10	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	21	58	20	398
Uczniowie i studenci	35	65	0	40
Bezrobotni	20	68	12	107
Gospodynie domowe i inni	25	61	14	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	27	57	17	174
750 tys. - 1249 tys.	22	67	11	232
1250 tys. - 1749 tys.	23	66	10	212
1750 tys. - 2249 tys.	22	64	15	229
2250 tys. i powyżej	22	67	11	292
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	64	13	477
Średnie	23	64	13	519
Dobre	24	66	10	166
Zainteresowanie polityką				
Duże	21	75	4	79
Średnie	24	69	7	474
Małe lub żadne	22	60	18	612
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	63	13	83
Raz w tygodniu	23	64	13	669
Kilka razy w roku	22	64	14	292
W ogóle nie uczestniczy	22	68	10	120
Poglądy polityczne				
Lewica	23	66	11	234
Centrum	25	70	5	327
Prawica	23	70	7	262
Trudno powiedzieć	21	54	25	342

Tabela 5. Czym, w Pana(i) opinii, kierują się państwa zachodnie pomagając Polsce?
1 - Wspieraniem polskich reform; 2 - Dążeniem do podporządkowania sobie naszego kraju

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Zachód nie pomaga	Liczba osób
Ogółem	23	50	23	4	1164
Płeć					
Mężczyźni	26	52	19	3	508
Kobiety	21	48	26	4	656
Wiek					
do 24 lat	27	56	15	2	101
25-34	31	46	21	3	208
35-44	22	52	22	4	265
45-54	20	57	21	3	181
55-64	24	51	20	6	203
65 lat i więcej	19	41	36	4	206
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	50	24	5	463
Miasto do 20 tys.	29	51	17	4	115
od 21 do 100 tys.	25	50	24	2	234
101-500 tys.	25	50	22	3	217
501 tys. i więcej mieszk.	23	48	25	4	136
Region					
Północny	20	57	21	2	111
Zachodni	28	51	16	5	131
Środkowozachodni	21	52	21	6	176
Środkowy	19	48	30	3	201
Wschodni	18	54	23	4	152
Południowo-wschodni	22	45	30	4	181
Południowo-zachodni	34	45	18	2	212
Wykształcenie					
Podstawowe	21	45	29	5	446
Zasadnicze zawodowe	22	58	18	3	315
Średnie	27	51	20	2	327
Wyższe	29	43	26	2	77
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	28	48	22	2	62
Prac. umysł. niż. szczebla	31	52	17	0	75
Pracownicy fiz.- umysł.	23	49	27	2	49
Robotnicy wykwalifikowani	28	58	12	2	124
Robotnicy niewykwalifik.	24	53	17	6	72
Rolnicy	15	52	31	2	98
Prywatni przedsiębiorcy	11	56	33	0	57
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	22	47	27	5	398
Uczniowie i studenci	34	48	18	0	40
Bezrobotni	26	46	19	10	107
Gospodynie domowe i inni	24	50	24	3	81
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	25	47	24	4	174
750 tys. - 1249 tys.	22	53	21	4	232
1250 tys. - 1749 tys.	20	52	26	3	210
1750 tys. - 2249 tys.	20	55	22	3	229
2250 tys. i powyżej	29	44	23	4	292
Ocena własnych war. mater.					
Złe	21	51	23	4	477
Średnie	23	49	25	3	518
Dobre	32	48	17	3	166
Zainteresowanie polityką					
Duże	32	53	13	2	79
Średnie	28	52	17	3	474
Małe lub żadne	19	48	29	4	611
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	46	28	2	83
Raz w tygodniu	24	50	22	4	667
Kilka razy w roku	22	48	26	5	292
W ogóle nie uczestniczy	23	58	16	2	120
Poglądy polityczne					
Lewica	21	59	16	4	234
Centrum	24	55	17	5	325
Prawica	32	47	20	2	262
Trudno powiedzieć	18	42	36	4	342

Tabela 6. Jak Pan(i) myśli, czy dotychczasowa pomoc zagraniczna jest dobrze wykorzystana przez nasz kraj czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Zachód nie pomaga	Liczba osób
Ogółem	12	65	20	3	1166
Płeć					
Mężczyźni	14	68	15	3	508
Kobiety	11	63	23	3	658
Wiek					
do 24 lat	22	65	11	2	101
25-34	16	69	14	1	210
35-44	10	71	17	3	265
45-54	9	71	19	1	181
55-64	10	60	25	5	203
65 lat i więcej	11	55	29	5	206
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	57	25	4	463
Miasto do 20 tys.	10	71	16	3	117
od 21 do 100 tys.	9	69	20	2	234
101-500 tys.	9	73	17	1	217
501 tys. i więcej mieszk.	18	70	9	3	136
Region					
Północny	4	74	21	1	111
Zachodni	15	71	9	4	131
Środkowo-zachodni	9	65	21	5	176
Środkowy	15	62	20	3	201
Wschodni	12	64	22	2	152
Południowo-wschodni	13	61	23	4	183
Południowo-zachodni	14	65	20	1	212
Wykształcenie					
Podstawowe	11	56	28	5	446
Zasadnicze zawodowe	12	68	18	2	315
Średnie	13	72	13	1	329
Wyższe	14	79	6	0	77
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	70	6	2	62
Prac.umysł.niż.szczebla	4	78	18	0	75
Pracownicy fiz.- umysł.	5	74	19	2	51
Robotnicy wykwalifikowani	17	64	16	3	124
Robotnicy niewykwalifik.	12	60	23	5	72
Rolnicy	12	61	27	0	98
Prywatni przedsiębiorcy	10	79	11	0	57
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	10	61	24	5	398
Uczniowie i studenci	40	53	7	0	40
Bezrobotni	10	70	18	2	107
Gospodynie domowe i inni	13	64	20	3	81
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	13	63	22	2	174
750 tys. - 1249 tys.	14	64	19	3	232
1250 tys. - 1749 tys.	12	65	21	3	212
1750 tys. - 2249 tys.	9	66	22	2	229
2250 tys. i powyżej	12	70	15	4	292
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	66	19	3	477
Średnie	13	63	20	3	520
Dobre	11	69	19	2	166
Zainteresowanie polityką					
Duże	9	82	8	1	79
Średnie	11	71	15	3	474
Małe lub żadne	13	59	25	3	613
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	61	19	3	83
Raz w tygodniu	14	61	22	3	669
Kilka razy w roku	9	70	18	3	292
W ogóle nie uczestniczy	6	79	14	2	120
Poglądy polityczne					
Lewica	15	65	16	4	234
Centrum	13	70	14	3	327
Prawica	13	74	11	2	262
Trudno powiedzieć	9	55	34	3	342